

LOHKANDÁIDU - DU MIELA SUPERFÁPMU

**LOH▶
KAN▶
LIH▶
KA▶
DUS**

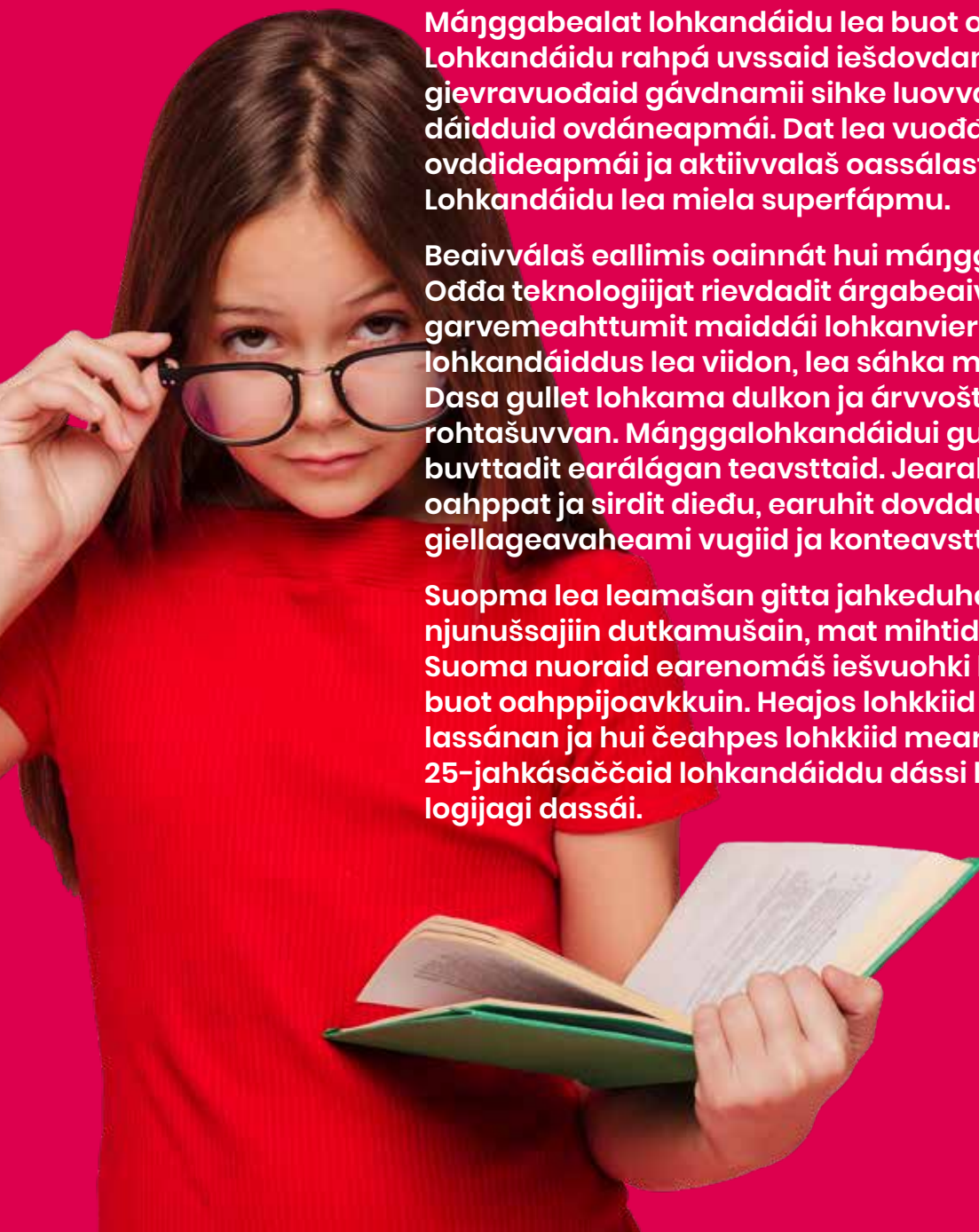
**MÁNÁID JA NUORAIID
LOHKANDÁIDDU OVDDIDEAMI
NJUOLGADASAT**

J Lohkan- dáidu addá eallimii ulbmila

Mánngabealat lohkan dáidu lea buot oahppama vuoddu. Lohkan dáidu rahpá uvssaid iešdovdamuššii, iežas gievravuodaid gávdnamii sihke luovvalasvuoda ja sosiála dáidduid ovdáneapmái. Dat lea vuoddoeaktu iežas ovddeapmái ja aktiivlaš oassálastimii servodahkii. Lohkan dáidu lea miela superfápmu.

Beaivválaš eallimis oainnát hui mánnggalágan teavsttaid. Ođđa teknologijat rievdadit árgabeaivvi ja barggu ja garvemeahttumit maiddá lohkanvieruid. Ipmárdus lohkan dáiddus lea viidon, lea sáhka mánnggalohkan dáiddus. Dasa gullet lohkama dulkon ja árvoštallan ja lohkanmuššii rohtašuvvan. Mánnggalohkan dáidui gullet maiddá dáiddut buvttadit earálágan teavsttaid. Jearaldagas lea dáidu oahppat ja sirdit dieđu, earuhit dovdduid ja ipmirdit giellageavaheami vugiid ja konteavsttaid.

Suopma lea leamašan gitta jahkeduháha álggu rájes njunušsajiin dutkanmušain, mat mihtidit lohkan dáiddu. Suoma nuoraid earenomáš iešvuohki lea alla máhttindássi buot oahppijoavkkuin. Heajos lohkkiid mearri lea goittotge lassánan ja hui čeahpes lohkkiid mearri geahppánan. Vuollel 25-jahkásaččaid lohkan dáiddu dássi lea fuonit go badjelaš logijagi dassái.

Lohkan- dáidoforumas lohkan- lihkadussan

Čovdosiid lohkan dáiddu ja lohkanmovtta hedjoneapmái leat ohcan oahpahuš- ja kulturministeriija čakčat 2017 ásahan álbmotlaš lohkan dáidoforumas, masa lea oassálastán viiddis joavku lohkama ja lohkan dáiddu áššedovdit.

Bargu lohkan dáiddu ja lohkanmovtta buorrin dahkkokjuvvo nu, ahte lámčit lohkamii vejolašvuodaid badjel hálldahuš- ja doaibmasuorgerájiid.

Lohkan dáiddu ja lohkan áiggeáji ovddideapmi vuolgá mánáid ja nuoraid iežaset beroštumis. Dan boktimii dárbbášit ovttasbarggu buot daid olbmuid gaskkas, geat doibmet mánáid ja nuoraid árgabeaivvis.

#Lohkanlihkadus lea min oktasaš ášši.

*oahpahušministtar Sanni Grahn-Laasonen
Lohkan dáidoforumas sátnegođiheadji, girječálli Juha Itkonen*

Mánáid ja nuoraid lohkandáidu ja lohkanáiggeáji ovddideami njuolgadasat

Mánáid ja nuoraid movttiidahttin lohkat

Lohkandáidu lea buot oahppama vuoddun. Mánáid ja nuoraid beroštupmi lohkamii lea geahppánan. Lohkan galgá leat mielde árabajásgeassimis, skuvllas, friddjaáiggis ja maid mánáid ja nuoraid árgabeaivvis, mii nuppástuvvá geažos áigge.

Girjjálašvuohta ja mánggabealat teavsttat árgga eará arenaide
Mii ovddidit lohkama ja čállima digitála bálvalusaid nu, ahte dat leat buhkaid olámuttus.

Oassálasti ja searvvušaš lohkan

Mii fállat oassálasti ja searvvušaš lohkama málliid ja lávddiid. Mii movttiidahttit ságastallat lohkamušas, árvvoštallat, dulkot ja váldit beali teavsttaid vuodul.

Mánggabealat teavsttaid lasiheapmi

Mii váldit vuhtii earálgan lohkkiiid dárbbuid ja atnit ávkin mánggabealat teavsttaid logadettiin. Mii buoridit mánggabealat, mánggakanálat ja čielgagielat teavsttaid oažžuma.

Lohkamii ovdagovat

Mii movttiidahttit ovdagovaid, maid mánát ja nuorat atnet árvvus, muitalit sin lohkanáiggeájis ja lohkama mearkkašumis.

Vásáhuslašvuohta ja lohkanvásáhusat lohkama ovddideaddjin

Mii doarjut lohkanvásáhusaid, mat ovddidit lohkanáiggeáji ja lohkanmovtta geahččalemiiguin, oassálasti ja doaimmalaš vugiiguin. Mii ovddidit odda vugiid juohkit lohkanvásáhusaid.

Lohkkis dahkin

Mii nannet mánáid ja nuoraid iežas máidnasiid ja teavsttaid buvttadeami sihke juohkima.

Mii aktiveret bajásšaddanservošiid lohkama doarjjan

Bearaš, skihpárat ja astoáiggedoaimmat váikkuhit mearkkašahti láhkai mánáid ja nuoraid lohkanáiggeádjái sihke lohkanáiddu ja lohkanmovtta ovdáneapmái ovttas skuvlla ja árabajásgeassima doarjagiin.

Máנגgabealat lohkan oassin árramánávuoda

Mii dahkat vejolažžan mánggabealat lohkanvásáhusaid juo unnivuoda rájes.

Bearrašiidda diehtu lohkama dehálašvuodas

Mii oahpistit, doarjut ja addit dieđu sihke buvttadit materiáldaid lohkanáiggeádjái ja gielalaš vuorováikkuhusa doarjjan.

Astoáiggedoibmiid aktiveren

Mii movttiidahttit astoáiggedoibmiid bargat ovttas lohkama ovddideapmis ruovttuin, skuvllain ja girjerájuin. Lohkamii movttiidahttimis mii atnit ávkin mánáid ja nuoraid iežaset beroštumiid ja ovdagovaid.

Sátneáidaga nannen

Mii lasihit sátneáidaga mearkkašumi áiggeádjedoaimmain ja skuvlabeaivvi áigge.

Skuvllaid ja oahppolágádusaid doaimmakultuvrra, mii ovddida mánggalohkandáiddu

Mii doarjut gielladidolašvuoda ja mánggalohkandáiddu ovdáneami oahpahasas. Mii nannet mánggasuorggat oahppanollisvuodaid ja ovttasbarggus skuvlla olggobeale servošiin ja doibmiiguin, nu ahte dat ovddida mánggalohkandáiddu.

Mii nannet ámmátolbmuid čehppodaga ja ovttasbarggu

Vuoddoskuvlejuvmi ámmátolbmuide, geat barget mánáiguin ja nuoraiguin, fállá vuoddu máhttimii ja ámmátolbmui lea motivašuvdna. Lohkanmovtta ja -dáiddu nannen gáibida plánejuvvon ja mánggafágalaš ovttasbarggu ja bastevaš dáidduid ovddideami, mii manná doaimbasurggiid badjel. Dat gáibida maiddái bajásšaddansearvuš-jurddašeami.

Máנגgalohkanmáhtu mearkkašumi nannen ámmátolbmuid skuvlejumis

Mii nannet ámmátolbmuid vuoddo- ja dievasmahttinskuvlejumis viiddis teakstaipmárdussii vuodduvvi mánggalohkandáiddu ja mánggabealat teavsttaid geavaheami.

Giella- ja kulturdidolašvuoda doarjun

Mii nannet ámmátolbmuid ipmárdusa giella ja mánggalohkandáiddu mearkkašumis mánáid ja nuoraid ovdáneamis.

Oahpahanvugiid mánggabealatvuohta lohkan- ja čállindáiddu

Mii ovddidit earálágan doaimhanvugiid ja geavadagaid, mat dorjot lohkan- ja čállindáiddu, ee. sátneáidda ja drámá.

Ohppiid oahppama earáláganvuoda identifiseren ja doarjja

Mii doarjut ámmátolbmuid dovdat earálágan ohppiid ja lohkiid váttisvuodaid lohkama oktavuodas.

Sierra giellaajoavkkuid doarjun

Mii doarjut mánáid ja nuoraid mánggagielatvuoda ja fállat lohkamuša ja vejolašvuodaid ságastallat lohkamušas sierra giellaiguin.

Máná gielalaš ovdáneami ja lohkanáiggeáji jotkkolašvuoda dorvvasteapmi sierra ahkebajiin

Mii doarjut máná gielalaš ovdáneami ja lohkama dehálaš sirdásanáigodagain, árabajásgeassimis vuoddoohpahussii, vuolleskuvllas skuvlla badjeluohtáide sihke vuoddoohpahusas nuppi dási skuvlejupmái.

Čuvgehusdoaimma ovttasbargu

Mii nannet girjeráju, árabajásgeassima, skuvlla, oahppolágádusaid sihke nuoraid-, lihkadan- ja kulturdoaimma plánejuvvon ovttasbarggu báikkálaččat.

Girjerájut ja eará rabas oahppanbirrasat

Mii doarjut árabajásgeassima, oahppolágádusaid ja skuvllaid vejolašvuodaid viiddidit oahppanbirrasiid nu, ahte ávkkástallá girjerájuid, museaid ja eará doibmiid sihke fysalaš ja digitála bálvalusaid.

Mii láhčit struktuvrraid, mat ovddidit lohkama

Erenomáš lohkanáiddu lea Suomas siva čaevláivuhtii ja boahtevuoda menestumi eaktu. Johtilit nuppástuvvi doaibmabirrasis lohkanáiddu ja lohkanáiggeáji buorideapmi gáibida guhkesáigásaš čatnaseami, mii bistá badjel ráddehusbajiid ja maid systemáhtalaš oahpisteami ja doarjaga.

Dutkojuvvon dihtui vuodduvvi ovddideapmi

Mii čoaččat systemáhtalaččat dutkandieđu ja atnit dan ávkin mánáid ja nuoraid lohkamii guoskevaš doaimma ja mearrádusdihkama doarjjan.

Stáhtadoarjjavuogádaga ovddideapmi

Mii ovddidit stáhtadoarjjavuogádaga, mii dahká vejolažžan sektorrájiid rasttildeaddji oktasašprošeavttaid.

Girjerádjobálvalusaid riikaviidosas ovddideapmi, mii doarju lohkama

Okta almmolaš girjerádjju oažžu erenomáš doaibman ovddidit girjerádjobálvalusaid, mainna gárgelit mánáid ja nuoraid lohkama ja lohkanáiddu. Mii ovddidit girjerájuid ovttasbargomálliid árabajásgeassimiin, skuvllaiguin ja oahppolágádusaiguin.

Jodiheami doarjun

Mii doarjut jodiheami čuvgehusgieldda searvvušlaš doaibmakultuvrras, mii movttiidahtta lohkat.

Njuolgadasaid lágideami ja čuovvuma sihkarastin

Mii nammadit koordináhtora ja ásahtit čuovvunjoavkku. Čuovvunjoavku raportere doaibmabiju ovdáneamis oahpahus- ja kulturministerijai jahkásaččat.

Manin lohkan- dáiddu ovddideapmi lea dehálaš?

► Čuvgehus

Lohkan lea čuvgehusa eaktu.

► Dásseárvu

Mánngalohkandáidu lea
dásseárvosaš servodaga eaktu.

► Buressbirgejupmi

Dat lea oktanaga sihke
vealtameahttunvuhta
ja illu.

Lohkandáidu dahká
duhtan buressbirgejumi.

J Lohkandáidu lea
oktanaga sihke
vealtameahttunvuohta
ja illu.

—Juha Itkonen

**#lohkanlihkadus
lukuliike.fi**

Opetus- ja
kulttuuri-
ministeriö

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Oahpahusráđđehus
lohkandáidoforum
2017–2018